

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Општине Фоча
за период 01.01 – 31.12.2019. године**

Број: РВ063-20

Бања Лука, 25.11.2020. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	5
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	7
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	8
	1. Увод.....	8
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	8
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	10
	5. Припрема и доношење буџета.....	11
	6. Финансијски извјештаји.....	11
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	11
	6.1.1. Приходи и примици	12
	6.1.2. Расходи и издаци	13
	6.1.3. Буџетски резултат (суфицит/дефицит).....	16
	6.1.4. Нето финансирање	16
	6.1.5. Разлика у финансирању	16
	6.2. Биланс успјеха	16
	6.2.1. Приходи	16
	6.2.2. Расходи.....	16
	6.2.3. Финансијски резултат	17
	6.3. Биланс стања.....	17
	6.3.1. Актива	17
	6.3.2. Пасива.....	19
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	22
	6.4. Биланс новчаних токова	23
	6.5. Временска неограниченост пословања	23
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	23
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	24

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију Консолидованих финансијских извјештаја Општине Фоча који обухватају: Биланс стања на дан 31.12.2019. године, Биланс успјеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, Консолидовани годишњи финансијски извјештаји Општине Фоча истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2019. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор у Републици Српској.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 – 2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 – Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизијско мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Као што је наведено под тачкот 6. извјештаја:

Општина Фоча приликом сачињавања Консолидованог финансијског извјештаја за 2019. годину није извршила консолидацију како је прописано чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, јер није извршено додавање нето имовине/капитала из биланса стања ЈУ Дом здравља Фоча и ЈУ Апотека Фоча у Консолидовани биланс стања.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.1. извјештаја:

Расходи по судским рјешењима, као и обавезе по судским рјешењима у земљи су потцијењени за износ од 85.948 КМ по основу пресуде Окружног суда у Требињу од 26.06.2019. године коју Општина није у 2019. години исказала у својим финансијским извјештајима, што није у складу са чланом 9. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Као што је наведено под тачкама 6.1.2.2. и 6.3.2.2. извјештаја:

Прецијењене су позиције издатака за изградњу и прибављање водовода и канализација, као и рачун за преузимање издатака за нефинансијску имовину по основу књижења ретенција (задржани дио исплата добављачима као гаранција за добро извршење посла) у износу од 86.499 КМ. Наведено није у складу са чланом

104. став (2), (3) и (4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачкама 6.3.1.1. и 6.3.2.1. извјештаја:

Прецијењени су краткорочно разграничени приходи, а потцијењена остала краткорочна потраживања за износ од 46.494 КМ јер потраживања из стечајне масе привредног друштва ГИК „Хидроградња“ а.д. у стечају Источно Сарајево нису класификована у складу са чланом 68. и 69. став (9) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Такође, по истом основу и за исти износ су прецијењени краткорочно разграничени приходи, док су потцијењени приходи обрачунског карактера, јер нису класификована у складу са чланом 82. и 68. став (2) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, односно члану 71. став (1) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Како наведена потраживања нису наплаћена у року од 12 мјесеци није извршена корекција таквих потраживања, што није у складу са чланом 73. став (1) и (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Као што је наведено под тачком 6.3.2.1. извјештаја:

Обавезе за набавку роба и услуга у земљи, као и обавезе према физичким лицима су прецијењене за износе од 29.007 КМ, односно 24.000 КМ респективно, док су истовремено обавезе за дознаке које се исплаћују из буџета општине потцијењене за укупан износ од 53.007 КМ, јер је Општина Фоча на позицијама обавеза за набавку роба и услуга у земљи и обавеза према физичким лицима исказала и дио обавеза по основу дознака, што није у складу са чланом 81. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Обавезе из пословања су прецијењене, док су обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату до годину дана потцијењене за износ од 435.346 КМ, јер је Општина Фоча обрачуната текућа доспијећа дугорочних обавеза исказала на позицији обавеза за набавку сталне имовине у земљи. Наведено није у складу са чланом 77. и 79. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је објелодањено да су консолидовани финансијски извјештаји Општине Фоча састављени у складу са начелом сталности пословања, уз претпоставку да Општина Фоча неће обуставити пословање у догледној будућности.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја за годину која се завршава на дан 31.12.2019. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу Основ за мишљење са резервом нема других питања која треба објавити у извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Начелник општине је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале усљед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у Напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да ли финансијски извјештаји као цјелина не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као последица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих усљед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 25.11.2020. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење

Уз ревизију Консолидованих финансијских извјештаја Општине Фоча за 2019. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације приказане у Консолидованим финансијским извјештајима Општине Фоча за 2019. годину су у свим материјално значајним аспектима у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, Начелник општине је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Општине Фоча обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Општине Фоча.

Бања Лука, 25.11.2020. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се:

- 1) признавање потраживања из стечајне масе предузећа ГИК „Хидроградња“ а.д. у стечају Источно Сарајево врши у складу са чланом 68. став (2) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, односно чланом 71. став (1) и чланом 73. став (1) и (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 2) приликом консолидације ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници консолидују финансијски показатељи свих зависних или повезаних ентитета у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике,
- 3) класификација обавеза за дознаке врши на одговарајући konto, како је то прописано чланом 81. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 4) обрачун текућих доспијећа врши у складу са чланом 77. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 5) задржани дио исплата добављачима (ретенције) књижи у складу са чланом 75. и 76. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 6) средства обезбјеђења уговорених обавеза (дате гаранције) евидентирају у складу са чланом 89. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,
- 7) за судске спорове за које је на основу процјена правних заступника извјесно да ће бити пресуђени на терет Општине или нижег буџетског корисника врше резервисања у складу са чланом 82. став (3) и (5) и чланом 84. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се:

- 1) донесе и усвоји стратегија развоја локалних путева и улица у насељу на подручју Општине Фоча, те да се за Програм утрошка средстава од шумских сортимената прибављају потребне сагласности надлежних министарстава,
- 2) у поступку провођења јавних набавки поштују вриједносни разреди, односно да се за директне поступке набавке примјењују одредбе члана 87. став (3) и 90. Закона о јавним набавкама,
- 3) припрема и доношење буџета врши у складу са буџетским календаром сходно одредбама члана 28. Закона о буџетском систему Републике Српске, те да се врши објављивање извјештаја о стању дуга и гаранцијама у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Препоручује се:

- 4) Директору ЈУ Центра за социјални рад Фоча да коефицијенте за обрачун плата који су утврђени Правилником о платама и другим накнадама запослених у потпуности усклади са коефицијентима утврђеним Посебним колективним уговором за запослене у области социјалне заштите Републике Српске,
- 5) Директору ЈУ Дјечији вртић „Чика Јова Змај“ да се Правилник о платама, накнадама и другим примањима у потпуности усклади са одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске,
- 6) Директору Центра за културу и информисање Фоча да Правилник о платама и другим накнадама запослених у поменутом Центру усклади са важећом законском регулативом донесеном након измјена начина обрачуна плате – како је прописано Законом о порезу на доходак,
- 7) Директору ЈУ Средњошколски центар Фоча да се на исплату новчане помоћи породици преминулог радника обрачунају и уплате порези и доприноси на разлику између исплаћеног износа и износа на који се не плаћа порез на доходак, како је то наведено у члану 8. став (1) тачка 5) и 58. став (1) тачка 1) Закона о порезу на доходак, односно члану 10. став (1) и 24. став (1) Закона о доприносима.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске,
- Ребаланс буџета и Одлука о извршењу ребаланса буџета Општине Фоча,
- Закон о јавним набавкама,
- Закон о службеницима и намјештеницима у органима јединица локалне самоуправе,
- Закон о порезу на доходак,
- Закон о доприносима,
- Закон о административним таксама,
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске,
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске,
- Закон о комуналним таксама,
- Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске,
- Посебни колективни уговор за запослене у области социјалне заштите Републике Српске,
- Посебни колективни уговор за запослене у области образовања и културе Републике Српске,
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске,
- Одлука о утврђивању цијене рада.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Општина Фоча (у даљем тексту: Општина) је организована у 26 мјесних заједница и заузима површину од 1.115 км². На подручју Општине, према резултатима пописа из 2013. године, живи укупно 17.580 становника. Општина је за 2019. годину сврстана у категорију средње развијених јединица локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 120/18).

Општина извршава обавезе утврђене Уставом, Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16 и 36/19), Статутом и другим важећим прописима којима су утврђена подручја одговорности, надлежности органа и финансирање Општине. Послови Општине обухватају послове из самосталне надлежности и послове пренесене посебним законима.

Општина је организована у складу са Законом о локалној самоуправи. Органи Општине су Скупштина и начелник. Скупштина је представнички орган, орган одлучивања и креирања политике Општине, а чини је 25 одборника. Начелник заступа и представља Општину, руководи радом Општинске управе и одговоран је за њен рад. Начелник је носилац извршне власти у Општини.

У 2019. години из буџета Општине финансирани су Скупштина општине, мјесне заједнице, општинска управа и нижи буџетски корисници – јавне установе Центар за социјални рад Фоча, Дјечије обданиште „Чика Јова Змај“, Музеј Стара Херцеговина, Туристичка организација општине Фоча, Средњошколски центар Фоча, Српска Централна библиотека „Просвјета“ Фоча, као и Центар за културу и информисање Фоча.

Ревизијом су обухваћени консолидовани финансијски извјештаји Општине који укључују финансијске извјештаје општинске управе и напријед наведених јавних установа.

У Консолидованом Билансу стања Општине за 2019. годину у консолидацију се, у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/17 и 118/18), укључују ентитети јавног сектора који се налазе под контролом Општине КП „Комуналац“ а.д. Фоча и ПВиК „Извор“ а.д. Фоча.

На Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2019. године није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске извршила је ревизију Консолидованих финансијских извјештаја Општине за период 01.01 – 31.12.2015. године и сачинила Извјештај о ревизији консолидованих финансијских извјештаја Општине Фоча у којем је, у циљу превазилажења утврђених неправилности, дато укупно 13 препорука.

Провођење препорука датих у поменутом извјештају било је предмет посебног прегледа статуса датих препорука који је извршен у 2018. години, о чему је сачињен

Извјештај о статусу датих препорука (ИП 015-18) у којем је наведено да је Општина све препоруке провела.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и функционисање система интерних контрола Општине дјелимично су дефинисани постојећим интерним актима (Статут, Пословник о раду Скупштине општине, Одлука о оснивању Општинске управе Фоча, Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у општинској управи Општине Фоча, Правилник о интерним контролним поступцима и остали). Одлуком о оснивању Општинске управе Фоча и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у општинској управи Општине Фоча дефинисана су подручја одговорности, надлежности органа, те начини финансирања и функционисања Општине.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе систематизована су укупно 83 радна мјеста са 108 извршилаца. Поменути правилником уређена је унутрашња организација и систематизација радних мјеста, као и остала питања битна за рад и функционисање општинске управе. На дан 31.12.2019. године у Општини је у радном односу било укупно 97 запослених, од тога на мандатни период четири запослена, на неодређено вријеме 91 и два запослена на одређено вријеме.

У току 2019. године након проведене конкурсне процедуре радни однос на неодређено вријеме засновала су три лица. Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста нису систематизована радна мјеста интерних ревизора. Јединица интерне ревизије није успостављена, иако Општина испуњава минимално један од критеријума наведених у члану 19. Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16). Није именовано лице за финансијско управљање и контролу. Систем интерних контрола у Општини у 2019. години није у потпуности уређен према одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и Упутства о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле, јер поред наведеног не постоји акт о управљању ризицима којим се уређују организациони циљеви и задаци, није вршена процјена ризика и управљање ризицима, нису дефинисани детаљни кључни пословни процеси и књига пословних процеса, а такође није вршена анализа постојећих правила и процедура имајући у виду да је у протеклом периоду дошло до значајних измјена у законској и подзаконској регулативи из различитих области и на основу тога нису донесена нова правила и процедуре.

Одлуку о редовном годишњем попису имовине и обавеза Општинске управе и Скупштине општине Фоча са стањем на дан 31.12.2019. године донесена је 10.12.2019. године. Истим документом су именоване и комисије за попис (образована Централна пописна комисија и пет комисија за попис). Одлука о усвајању извјештаја Централне пописне комисије донесена је 17.02.2020. године. Ревизијом нису уочена одступања од одредаба Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, бр. 45/16).

Општина је донијела Програм развоја спорта општине Фоча за период од 2017. до 2021. године, што је у складу са чланом 10. и 11. Закона о спорту („Службени гласник Републике Српске“, број: 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08), док стратегија развоја локалних путева и улица у насељу на подручју Општине није донесена, што није у складу са

чланом 13. Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13).

Сходно наведеном и у тачкама 6.1.2.1, 6.1.2.2, 6.3.1.1, 6.3.1.2, 6.3.2.1. и 6.3.2.2. извјештаја, успостављени систем интерних контрола није у појединим сегментима функционисао на начин да у потпуности обезбиједи истинито и фер финансијско извјештавање.

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се донесе и усвоји стратегија развоја локалних путева и улица у насељу на подручју Општине.

4. Набавке

План јавних набавки Општине за 2019. годину усвојен је 30.04.2019. године. Укупна планирана вриједност набавки за 2019. годину износи 4.261.448 КМ без пореза на додату вриједност (у наставку: ПДВ).

Планирано је провођење 38 поступка јавних набавки и то путем седам отворених поступака у вриједности од 3.377.474 КМ без ПДВ-а, 23 поступка по конкурентском захтјеву у вриједности од 653.633 КМ без ПДВ-а, седам директних споразума у вриједности од 36.325 КМ без ПДВ-а, један поступак набавке изузет од примјене Закона о јавним набавкама у вриједности од 194.017 КМ без ПДВ-а.

У 2019. години закључени су уговори за набавке у укупној вриједности од 1.909.126 КМ без ПДВ-а. Проведено је укупно 49 поступака и то 11 отворених поступака у вриједности од 1.441.782 КМ, 11 поступака по конкурентском захтјеву у вриједности од 325.915 КМ и 27 директних споразума у вриједности од 141.429 КМ. Набавке су се највећим дијелом односиле на кредитно задужење Општине за финансирање изградње нове зграде дјечијег обданишта, извођење радова на санацији локалних путева, на расвјети и асфалтирању паркинга и улица, извођење радова на замјени столарије на згради Општине, извођење радова на санацији Спортско-рекреативног центра „Партизан“ у Фочи, израда пројеката за прикључење фекалних канализација и водовода и слично.

Ревизијским активностима су обухваћени проведени поступци јавних набавки у вриједности од 1.483.534 КМ и то шест отворених поступака у вриједности од 1.130.513 КМ, пет поступака по конкурентском захтјеву у вриједности од 262.280 КМ и 17 директних споразума у вриједности од 90.741 КМ.

Приликом провођења јавних набавки директним споразумима Општина није у потпуности поштовала одредбе члана 87. став (3) Закона о јавним набавкама, јер су поједине набавке за исту врсту роба, услуга или радова провођене у више наврата у току 2019. године, при чему њихова кумулативна вриједност прелази износ одређен у поменутом члану наведеног закона. На описани начин извршене су набавке радова на реконструкцији расвјете у згради Општине, радови на санацији путева и завршни грађевински радови на хоризонталној и вертикалној сигнализацији у граду, као и за израду пројеката за прикључење на водоводне и канализационе мреже. Дијељење предмета набавке није у складу са чланом 15. став (6) Закона о јавним набавкама.

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се у поступку провођења јавних набавки поштују вриједносни разреди, односно да се за директне поступке набавке примјењују одредбе члана 87. став (3) и 90. Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење буџета

Скупштина општине Фоча је 27.12.2018. године донијела одлуку о усвајању буџета Општине за 2019. годину у износу од 14.270.000 КМ, као и Одлуку о извршењу буџета Општине Фоча ("Службени гласник општине Фоча" број: 13/18). На буџетске расходе односи се износ од 8.955.500 КМ, на издатке износ од 5.214.500 КМ и на буџетску резерву износ од 100.000 КМ.

Ребаланс буџета је усвојен 26.12.2019. године у износу од 13.511.993 КМ. Наведени износ је распоређен на буџетске расходе у износу од 9.383.510 КМ, издатке за нефинансијску имовину у износу од 3.211.983 КМ, издатке за отплату дугова у износу од 565.000 КМ и остале издатке у износу од 351.500 КМ.

Након Ребаланса буџета за 2019. годину проведене су реалокације у укупном износу од 743.830 КМ. Приликом припреме и доношења буџета Општине за 2019. годину нису испоштоване процедуре у вези са буџетским календаром, како је то прописано чланом 28. Закона о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 121/12, 52/14, 103/15, 15/16) у вези рока за утврђивање и достављања нацрта буџета Министарству финансија Републике Српске ради добијања препорука и сагласности, достављања Скупштини општине на изјашњење и усвајање и доношења одлуке о усвајању.

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се припрема и доношење буџета врши у складу са буџетским календаром сходно одредбама члана 28. Закона о буџетском систему Републике Српске.

6. Финансијски извјештаји

Општина је сачинила Консолидовани финансијски извјештај за кориснике буџета општине Фоча за 2019. годину у складу са чланом 26. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17).

Међутим Општина није извршила потпуну консолидацију при сачињавању Консолидованог финансијског извјештаја за 2019. годину како је прописано чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/17 и 118/18), јер није извршила укључивање ентитета под контролом ЈУ Дом здравља Фоча и ЈУ Апотека Фоча додавањем нето имовине/капитала из биланса стања истих у Консолидовани биланс стања Општине. Остали ентитети су укључени у консолидацију (КП „Комуналац“ а.д. Фоча, ПВК „Извор“ а.д. Фоча и „Енергана – Фоча“ д.о.о. Фоча).

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се консолидација ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници врши у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике

6.1. Извјештај о извршењу буџета

Извршење буџета Општине за период 01.01 – 31.12.2019. године исказано је у обрасцу ПИБ – Периодични извјештај о извршењу буџета на рачуноводственом фонду 01 – општи фонд, што представља буџет у ужем смислу (у даљем тексту: ПИБ) и обрасцу ПИФ – Периодични извјештај о извршењу по свим рачуноводственим фондовима (у даљем тексту: ПИФ). У обрасцима ПИФ и ПИБ исказана је позиција расподјеле суфицита из ранијег периода у износу од 194.867 КМ која се односи на

средства из расподјеле суфицита претходне године (суфицит 2018. године) у износу од 46.993 КМ и неутрошена намјенска средства из 2018. године у укупном износу од 215.000 КМ. Од укупно неутрошених намјенских средстава из 2018. године у току 2019. године утрошено је 147.874 КМ. Поменута расподјела је извршена на основу одлуке о утрошку неутрошених намјенских средстава из 2018. године у 2019. години и расподјели максималног износа коригованог нераспоређеног суфицита из 2018. године расположивог за потрошњу у 2019. години („Службени гласник општине Фоча“, бр. 05/19).

Општина је у 2019. години у обрасцу ПИБ исказала укупне приходе и примитке у износу од 13.239.555 КМ (у оквиру ребаланса буџета), док су укупни расходи и издаци исказани у износу од 13.071.046 КМ (што је за око 3% мање у односу на ребаланса буџета). За одступања на појединим позицијама на којима је извршење веће у односу на износ који је ребалансом буџета одобрен извршене су реалокације.

Разлика у финансирању за 2019. годину (односи се само на фонд 01) исказана је у позитивном износу од 363.376 КМ и представља разлику између буџетског дефицита исказаног у износу од 486.180 КМ и нето финансирања исказаног у позитивном износу од 849.556 КМ. Скупштина Општине је 05.06.2020. године донијела Одлуку о усвајању извјештаја о извршењу буџета Општине Фоча за 2019. годину.

6.1.1. Приходи и примитци

Општина је исказала приходе и примитке у укупном износу од 14.402.427 КМ, од чега на фонду 01 (буџет у ужем смислу) износ од 13.239.555 КМ (приходи 11.625.846 КМ и примитци 1.613.709 КМ) и на фонду 05 (фонд за посебне пројекте) износ од 1.162.872 КМ (у потпуности се односи на примитке).

6.1.1.1. Приходи

Порески приходи исказани су у износу од 7.900.482 КМ. Највећим дијелом их чине порези на лична примања и приходе од самосталних дјелатности у износу од 631.234 КМ, порези на имовину у износу од 248.716 КМ и индиректни порези прикупљени преко Управе за индиректно опорезивање БиХ у износу од 6.975.135 КМ.

Непорески приходи исказани су у износу од 2.735.983 КМ. Чине их највећим дијелом приходи од закупа и ренте у износу од 591.573 КМ, накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга у износу од 2.108.488 КМ и остали непорески приходи у износу од 31.397 КМ.

Општина је усвојила Програм утрошка средстава од шумских сортимената, Програм утрошка средстава од водних накнада и Програм утрошка средстава од концесионих накнада за 2019. годину, али није тражила сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске за Програм утрошка средстава од шумских сортимената, што није у складу са чланом 89. став (8) Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске“, број 75/08 и 60/13).

Грантови су исказани у укупном износу од 249.200 КМ и највећим дијелом се односе на грантове из земље. Највећи дио ових грантова се односи на уплату средстава од стране Фонда солидарности за обнову Републике Српске на име помоћи Општини у износу од 150.000 КМ, као и на уплату од стране Федералног министарства расељених особа и избјеглица у сврху суфинансирања Пројекта санација пута Тјентиште – Мркаљи у износу од 35.000 КМ.

Трансфери између различитих јединица власти исказани су у износу од 740.181 КМ и највећим дијелом их чине трансфери од Републике Српске у износу од 739.331 КМ.

Највећи дио ових трансфера се односи на средства одобрена од стране Републичког секретаријата за расељена лица и миграције у износу од 50.000 КМ по основу Уговора о суфинансирању пројеката инфраструктуре на подручју Општине, док се преостали износ највећим дијелом односи на трансфере од стране Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске на име различитих социјалних давања у износу од 555.778 КМ.

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се за Програм утрошка средстава од шумских сортимената прибављају сагласности надлежних министарстава.

6.1.1.2. Примици

Примици су исказани у укупном износу од 2.776.581 КМ од чега на фонду 01 износ од 1.613.709 КМ и на фонду 05 износ од 1.162.872 КМ. Највећим дијелом се односе на примитке од узетих зајмова у износу од 1.399.849 КМ, од зајмова примљених од других јединица власти у износу од 1.162.872 КМ, као и на примитке по основу разлике између улазног и излазног ПДВ-а у износу од 125.428 КМ.

Примици од задуживања се односе на примитке по основу дугорочног кредита код Intesa Sanpaolo банка d.d. БиХ Сарајево и од задуживања код других јединица власти (Влада Републике Српске – Министарство финансија) по основу реализације пројекта „Водоснабдијевање у општини Фоча“ (пренос кредитних средстава Европске инвестиционе банке по пројекту „Водовод и канализација Републике Српске“). Такође, примитке по основу разлике између улазног и излазног ПДВ-а су такође настали по основу реализације поменутог пројекта.

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци су исказани у укупном износу од 14.348.751 КМ, од чега на фонду 01 износ од 13.071.046 КМ (расходи 8.987.608 КМ и издаци 4.083.438 КМ) и на фонду 05 износ од 1.277.705 КМ (у потпуности се односи на издатке).

За све позиције на којима је исказано извршење веће од ребалансом предвиђеног, извршене су реалокације са других буџетских позиција.

6.1.2.1. Расходи

Расходи су исказани у укупном износу од 8.987.608 КМ (у потпуности на фонду 01), а односе се на текуће расходе у износу од 8.980.959 КМ и трансфере између или унутар јединица власти у износу од 6.649 КМ.

Текуће расходе чине расходи за лична примања запослених у износу од 3.508.604 КМ, расходи по основу коришћења робе и услуга у износу од 2.187.389 КМ, расходи финансирања и други финансијски трошкови у износу од 189.154 КМ, субвенције у износу од 152.454 КМ, грантови у износу од 1.012.750 КМ, дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Општине у износу од 1.912.257 КМ и расходи по судским рјешењима у износу од 18.351 КМ.

Расходи за лична примања се односе на расходе за бруто плате запослених у износу од 2.743.376 КМ, бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада у износу од 670.640 КМ, накнаду плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата у износу од 47.358 КМ и отпремнине и једнократне помоћи у бруто износу од 47.230 КМ. Обухватају лична примања запослених у Општинској управи и установама чији је оснивач Општина.

У ЈУ Центар за социјални рад Фоча коефицијенти за обрачун плата утврђени Правилником о платама и другим накнадама запослених нису у потпуности

усклађени са коефицијентима утврђеним Посебним колективним уговором за запослене у области социјалне заштите Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број, 47/18 и 68/20).

Правилник о платама, накнадама и другим примањима који је важећи у ЈУ Дјечији вртић „Чика Јова Змај“ није у потпуности усклађен са одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број: 70/19), који је ступио на снагу од 01.09.2019. године.

Центар за културу и информисање Фоча није ускладио свој Правилник о платама и другим накнадама запослених у поменутом Центру са важећом законском регулативом донесеном након измјена начина обрачуна плате, како је прописано Законом о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 01/16 и 66/18), Законом о порезу на доходак и другом важећом законском регулативом (измјене из августа 2018. године).

ЈУ Средњошколски центар Фоча је исплатио новчану помоћ породици преминулог радника у износу од 19.000 КМ. Одредбама члана 8. став (1) тачка 5) и 58. став (1) тачка 1) Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске", број: 60/15,5/16, 66/18 и 105/19) прописано је да се порез на доходак не плаћа на једнократну помоћ у случају смрти запосленог до износа три просјечне нето плате у Републици Српској према посљедњем податку Републичког завода за статистику. По наведеном основу поменута јавна установа није обрачунала и платила порез на доходак на износ од 16.249 КМ (разлика између исплаћеног износа и износа на који се не плаћа порез на доходак). Такође, на поменути износ нису обрачунати ни плаћени доприноси, како је то наведено у члану 10. став (1) и 24. став (1) Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17 и 112/19). Исплата наведне помоћи је извршена 30.12.2019. године.

Расходе по основу коришћења роба и услуга чине расходи по основу закупа у износу од 24.000 КМ, утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга у износу од 341.456 КМ, режијског материјала у износу од 36.226 КМ, материјала за посебне намјене у износу од 46.841 КМ, текућег одржавања у износу од 396.049 КМ, путовања и смјештаја у износу од 32.785 КМ, стручних услуга у износу од 168.909 КМ, услуга одржавања јавних површина и заштите животне средине у износу од 672.898 КМ и остали некласификовани расходи у износу од 468.225 КМ.

Расходи финансирања и други финансијски трошкови у цјелости су исказани на фонду 01 и највећим дијелом се односе на расходе по основу камата на примљене зајмове у земљи у износу од 185.370 КМ.

Субвенције се односе на субвенције нефинансијским субјектима у области пољопривреде, водопривреде и шумарства, субвенције нефинансијским субјектима у области прерађивачке индустрије и субвенције нефинансијским субјектима у осталим областима.

Грантови у износу од 1.010.794 КМ се односе на грантове у земљи. Највећим дијелом се односе на текуће грантове непрофитним субјектима у укупном износу од 811.639 КМ и на остале текуће грантове у укупном износу од 131.856 КМ.

Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Општине исказане су у износу од 1.912.257 КМ, а односе на дознаке грађанима и дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите.

Расходи по судским рјешењима се односе на расходе настале у споровима (укупно седам спорова) у којима је Општина или нижи буџетски корисници тужена страна.

Окружни суд у Требињу је 26.06.2019. године донио пресуду у судском спору „Аутокомерц“ д.о.о. Фоча против Општине којом је пресуђено да је Општина дужна платити поменутом привредном друштву укупан износ од 85.948 КМ (са законским затезним каматама и судским трошковим). Општина је 12.02.2020. године закључила споразум о начину извршења поменуте пресуде тако што се обавезала да ће пресуђени износ измирити у три рате у току 2020. године. Општина није у својим пословним евиденцијама признала поменуту пресуду као пословни догађај настао у 2019. години, што није у складу са чланом 9. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15). По том основу су потцијењени расходи по судским рјешењима, као и обавезе по судским рјешењима у земљи за износ од 85.948 КМ (члан 79. и 99. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике).

Препоручује се:

- **директору ЈУ Центра за социјални рад Фоча да коефицијенте за обрачун плата који су утврђени Правилником о платама и другим накнадама запослених у потпуности усклади са коефицијентима утврђеним Посебним колективним уговором за запослене у области социјалне заштите Републике Српске.**
- **директору ЈУ Дјечији вртић „Чика Јова Змај“ да се Правилник о платама, накнадама и другим примањима у потпуности усклади са одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске.**
- **директору Центра за културу и информисање Фоча да Правилник о платама и другим накнадама запослених у поменутом Центру усклади са важећом законском регулативом донесеном након измјена начина обрачуна плате – како је прописано Законом о порезу на доходак.**
- **директору ЈУ Средњошколски центар Фоча да се на исплату новчане помоћи породици преминулог радника обрачунају и уплате порези и доприноси на разлику између исплаћеног износа и износа на који се не плаћа порез на доходак, како је то наведено у члану 8. став (1) тачка 5) и 58. став (1) тачка 1) Закона о порезу на доходак, односно члану 10. став (1) и 24. став (1) Закона о доприносима.**

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у укупном износу од 5.361.143 КМ, а односе се на издатке за нефинансијску имовину у износу од 4.431.479 КМ, издатке за отплату дугова у износу од 563.836 КМ и остале издатке у износу од 365.828 КМ.

Издаци за нефинансијску имовину исказани су на фонду 01 у износу од 3.153.774 КМ и на фонду 05 у износу од 1.277.705 КМ. Ови издаци се односе на издатке за произведену сталну имовину у износу од 4.368.509 КМ (највећим дијелом за изградњу, прибављање зграда и објеката). Општина је прецијенила износ ових издатака јер је књижила издатке за изградњу и прибављање водовода и канализација, иако није било одлива буџетских средстава по том основу. Издаци су прецијењени за износ од 86.499 КМ (односи се на ретенције – задржани дио исплата добављачима као гаранција за добро извршење посла по основу реализације пројекта „Водоснабдијевање у општини Фоча“ – тачка 6.3.2.2. извјештаја)

Издаци за отплату дугова су у потпуности исказани на фонду 01, а односе се на издатке за отплату главнице примљених зајмова у земљи.

Остали издаци су у потпуности исказани на фонду 01, а највећим дијелом се односе на издатке по основу пореза на додату вриједност у износу од 217.210 КМ и на издатке по основу аванса у износу од 100.000 КМ.

6.1.3. Буџетски резултат (суфицит/дефицит)

Буџетски резултат исказан је у негативном износу од 1.763.885 КМ (дефицит). На фонду 01 буџетски дефицит је исказан у износу од 486.180 КМ, а на фонду 05 дефицит је у износу од 1.277.705 КМ.

6.1.4. Нето финансирање

Нето финансирање је исказано у износу од 2.012.428 КМ (на фонду 01 у износу од 849.556 КМ и на фонду 05 у износу од 1.162.872 КМ).

6.1.5. Разлика у финансирању

Разлика у финансирању у обрасцу ПИФ исказана је у износу од 248.543 КМ. Настала је као разлика између исказаних буџетских прихода и примитака у износу од 14.402.427 КМ, расподјеле суфицита из ранијих година у износу од 194.867 КМ и исказаних буџетских расхода и издатака у износу од 14.348.751 КМ

6.2. Биланс успјеха

6.2.1. Приходи

Приходи су у билансу успјеха исказани у износу од 12.539.132 КМ, а односе се на пореске и непореске приходе, грантове, трансфере између буџетских јединица (за које су објашњења наведена у тачки 6.1.1. овог извјештаја), као и приходе обрачунског карактера.

Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 913.288 КМ, а највећим дијелом се односе на приходе од усклађивања вриједности краткорочних потраживања у износу од 60.634 КМ, помоћи у природи од правних лица из земље у износу од 44.338 КМ, обрачунате приходе по основу трансакција размјене у земљи (закупнине) у износу од 69.627 КМ и остале приходе обрачунског карактера у износу од 703.566 КМ.

Највећи дио обрачунских прихода је књижен на основу годишњег записника Пореске управе Републике Српске о пореским потраживањима. Општина је на основу табела достављених од стране Пореске управе Републике Српске о пореским потраживањима, а који се односе на Општину на дан 31.12.2019. године, евидентирала укупно 792.634 КМ прихода.

6.2.2. Расходи

Расходи су исказани у износу 19.158.072 КМ, а чине их текући расходи, трансфери између и унутар јединица власти (за које су објашњења дата у тачки 6.1.2. овог извјештаја), као и расходи обрачунског карактера у износу од 10.170.464 КМ.

Расходи обрачунског карактера се највећим дијелом односе на расходе по основу амортизације у износу од 9.455.620 КМ и расходе од усклађивања вриједности краткорочних потраживања у износу од 689.846 КМ.

Расходи по основу амортизације односе се на амортизацију зграда и објеката у износу од 9.240.290 КМ, опреме у износу од 174.327 КМ и нематеријалне произведене имовине у износу од 41.003 КМ.

Расходи од усклађивања вриједности имовине настали су по основу корекције краткорочних пореских и непореских потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа. Поменути расходи су највећим дијелом евидентирани на основу годишњег извјештаја Пореске управе Републике Српске о пореским потраживањима (односи се на усклађивање вриједности краткорочних пореских потраживања).

6.2.3. Финансијски резултат

Финансијски резултат у Билансу успјеха за период 01.01 – 31.12.2019. године исказан је као негативан финансијски резултат (губитак) у износу од 6.618.940 КМ. Према налазима ревизије финансијски резултат (губитак) за наведени период износи 6.704.888 КМ.

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

Пословна актива Општине на дан 31.12.2019. године исказана је у нето износу од 176.282.652 КМ. Чине је краткорочна и дугорочна финансијска имовина и разграничења и нефинансијска имовина у текућим и сталним средствима.

6.3.1.1. Текућа имовина

Краткорочна финансијска имовина и разграничења исказани су у нето износу од 2.813.870 КМ (брutto вриједност у износу од 4.569.506 КМ и исправке вриједности у износу од 1.755.636 КМ).

Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 1.147.341 КМ и односе се на средства на трезорским жиро рачунима у износу од 1.141.284 КМ и средства у благајни у износу од 6.057 КМ.

Краткорочна потраживања исказана су у нето износу од 1.060.095 КМ (брutto вриједност у износу од 2.815.731 КМ и исправка вриједности у износу од 1.755.636 КМ), а највећим дијелом их чине потраживања по основу продаје и извршених услуга у нето износу од 99.350 КМ, потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе у нето износу од 836.943 КМ и потраживања по основу ПДВ-а у износу од 119.674 КМ.

Потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе се односе на потраживања за ненаплаћене остале порезе у износу од 393.026 КМ и ненаплаћене накнаде и таксе у износу од 443.917 КМ (на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске, евиденција одјељења за просторно уређење и стамбено комуналне послове и одјељења за општу управу Општине). Коригована потраживања за ненаплаћене порезе исказана су у износу од 1.663.238 КМ, док су коригована потраживања за ненаплаћене непореске приходе исказана у износу од 77.505 КМ. Поменута коригована потраживања су евидентирана на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске, евиденција одјељења за просторно уређење и стамбено комуналне послове и одјељења за општу управу Општине.

Потраживања по основу ПДВ-а се односе на потраживања настала у поступку реализације пројекта „Водоснабдијевање у општини Фоча“ (тачка 6.3.2.2. извјештаја).

Краткорочна разграничења су исказана у износу од 434.940 КМ и односе се на краткорочно разграничене приходе и остала краткорочна разграничења.

Краткорочно разграничени приходи су исказани у износу од 46.494 КМ, а односе се на потраживања од привредног друштва ГИК „Хидроградња“ а.д. у стечају Источно Сарајево која су у стечајном поступку призната Општини (тачка 6.3.2.1. извјештаја). Наведена потраживања немају карактер краткорочно разграничених прихода већ осталих краткорочних потраживања у земљи како је то наведено у члану 68. и члану 69. став (9) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. За наведени износ прецијењени су краткорочно разграничени приходи, а потцијењена остала краткорочна потраживања. Такође, како наведена потраживања нису наплаћена у року од 12 мјесеци Општина није извршила њихову корекцију, што није у складу са чланом 73. став (1) и (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

Остала краткорочна разграничења су исказана у износу од 388.446 КМ, а највећим дијелом се односе на авансе за нефинансијску имовину у земљи. Највећи дио поменутих аванса (у износу од 384.378 КМ) је дат привредном друштву „Еко-Еуро тим“ д.о.о. Бања Лука по основу реализације пројекта „Водоснабдијевање у општини Фоча“ (тачка 6.3.2.2. извјештаја). Са поменутиим привредним друштвом је закључен Уговор за извођење радова на реконструкцији изворишта Крупица и градске водоводне мреже у Фочи. Аванс је плаћен у мају 2019. године. Наведени износ, као и остале активности везане за поменути пројекат су исказани на фонду 05 – фонд за посебне пројекте.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти исказана су у износу од 171.494 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања по основу трансфера од ентитета. Наведена потраживања се односе на потраживања од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске на име исплата корисницима социјалне помоћи (личне инвалиднине и остала социјална давања), а на основу података којима располаже ЈУ Центар за социјални рад Фоча у износу од 52.599 КМ, затим на потраживања од Републичког секретаријата за расељена лица и миграције у износу од 50.000 КМ по основу Уговора о суфинансирању пројеката инфраструктуре на подручју Општине, као и на потраживања од Министарства финансија Републике Српске у износу од 37.230 КМ.

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се признавање потраживања из стечајне масе предузећа ГИК „Хидроградња“ а.д. у стечају Источно Сарајево врши у складу са чланом 68. став (2) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, односно чланом 71. став (1) и чланом 73. став (1) и (2) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.3.1.2. Стална имовина

Дугорочна финансијска имовина и разграничења исказана су у нето износу од 2.022.132 КМ, а односи се на дугорочне пласмане исказане у износу од 1.605.403 КМ и дугорочна потраживања исказана у износу од 416.729 КМ.

Дугорочне пласмане у потпуности чине акције и учешћа у капиталу у зависним или повезаним лицима КП „Комуналац“ а.д. Фоча (власнички удио Општине износи 65%), ПВК „Извор“ а.д. Фоча (власнички удио Општине износи 65%) и „Енергана – Фоча“ д.о.о. Фоча (власнички удио Општине износи 10%).

У поступку консолидације ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама

и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике вриједност акција и учешћа у капиталу је на дан 31.12.2019. године повећана за износ од 66.734 КМ.

У оквиру позиције акција и учешћа у капиталу Општина није укључила своје учешће у јавним установама Дом здравља Фоча и Апотека Фоча чији је једини оснивач и власник. Укупна номинална вриједност дугорочних пласмана Општине у поменути јавним установама износи 4.000 КМ. Приликом сачињавања Консолидованог финансијског извјештаја за 2019. годину Општина није извршила консолидацију наведених јавних установа.

Дугорочна потраживања се највећим дијелом односе на потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања у износу од 397.054 КМ (на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске).

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у нето износу од 171.440.986 КМ (брutto износ од 287.922.017 КМ и исправка вриједности у износу од 116.481.031 КМ), а највећим дијелом се односи на произведену сталну имовину исказану у нето износу од 141.400.547 КМ, непроизведену сталну имовину исказану у нето износу од 27.159.277 КМ и нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми исказану у износу од 2.873.511 КМ.

Произведену сталну имовину чине зграде и објекти у нето износу од 140.744.788 КМ, опрема у нето износу од 549.691 КМ и нематеријална произведена имовина у нето износу од 106.068 КМ.

Непроизведена стална имовина се односи на земљиште у вриједности од 25.198.969 КМ и шуме у вриједности од 1.960.308 КМ.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми се односи на саобраћајне објекте у припреми и остале објекте у припреми.

Препоручује се Начелнику да обезбједи да се приликом консолидације ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници консолидују финансијски показатељи свих зависних или повезаних ентитета у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.3.2. Пасива

Пословна пасива Општине је на дан 31.12.2019. године исказана у износу од 176.282.652 КМ, а односи се на краткорочне обавезе и разграничења, дугорочне обавезе и разграничења и властите изворе.

6.3.2.1. Краткорочне обавезе и разграничења

Краткорочне обавезе и разграничења су исказани у износу од 2.296.467 КМ, а највећим дијелом се односе на краткорочне финансијске обавезе у износу од 767.055 КМ, обавезе за лична примања запослених у износу од 521.234 КМ, обавезе из пословања у износу од 812.672 КМ, обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите у износу од 141.061 КМ и краткорочна резервисања и разграничења у износу од 48.166 КМ.

Краткорочне финансијске обавезе се у потпуности односе на обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату до годину дана и представљају доспијећа отплата дугорочних кредита у року од годину дана од дана састављања финансијских извјештаја.

Обавезе за лична примања запослених односе се на обавезе за бруто плате запослених и бруто накнаде плата за децембар 2019. године у износу од 240.064 КМ,

као и на обавезе за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада, отпремнина и једнократних помоћи за децембар 2019. године у износу од 281.170 КМ. До краја рока за израду и достављање годишњих финансијских извјештаја, тј. до 05.04.2020. године од укупног износа ових обавеза на дан 31.12.2019. године остало је неплаћено укупно 180.738 КМ.

Обавезе из пословања највећим дијелом се односе на обавезе за набавку роба и услуга у земљи у износу од 143.099 КМ, за набавку сталне имовине у земљи у износу од 544.290 КМ и на обавезе према физичким лицима у земљи у износу од 53.768 КМ.

Обавезе за набавку роба и услуга у земљи су прецијењене, док су обавезе за дознаке које се исплаћују из буџета општине потцијењене за износ од 29.007 КМ, јер је Општина на конту обавеза за набавку роба и услуга у земљи исказала и дио обавеза по основу дознака. Такав начин исказивања обавеза за дознаке није у складу са чланом 81. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Општина је на позицији обавеза за набавку сталне имовине у земљи исказала и обавезе према добављачима „Еникон градња“ д.о.о. Зворник и „Dema&S“ д.о.о. Мостар по основу обрачунатих текућих доспијећа у укупном износу од 435.346 КМ. Привредно друштво „Еникон градња“ д.о.о. Зворник је на основу уговора закљученог са Општином (уговор закључен у децембру 2015. године) у периоду 2016 – 2018. година извршило радове и испоручило опрему и материјал за изградњу моста преко ријеке Дрине у укупној вриједности од 2.934.398 КМ (без ПДВ-а). Привредно друштво „Dema&S“ д.о.о. Мостар је на основу закљученог уговора са Општином (уговор закључен у априлу 2016. године) у току 2016. године извршило радове и испоручило опрему и материјал потребан за реконструкцију јавне расвјете на урбаном подручју Општине у укупном износу од 505.862 КМ. Са наведеним привредним друштвима су уговорени отплатни периоди за измиривање поменутих обавеза Општине у трајању од јануара 2019. до новембра 2023. године, односно од априла 2017. до марта 2022. године. Обрачун текућих доспијећа по наведеном основу Општина је исказала на позицији обавеза за набавку сталне имовине у земљи, што није у складу са чланом 77. и 79. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Као посљедица наведеног више су исказане обавезе из пословања у земљи, а мање обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају на наплату до годину дана за износ од 435.346 КМ.

Обавезе према физичким лицима у земљи су прецијењене, док су истовремено обавезе за дознаке које се исплаћују из буџета општине потцијењене за износ од 24.000 КМ, јер је Општина на конту обавеза према физичким лицима исказала и дио обавеза по основу дознака. Такав начин исказивања обавеза за дознаке није у складу са чланом 81. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

До краја рока за израду и достављање годишњих финансијских извјештаја од укупног износа обавеза из пословања, а које су на дан 31.12.2019. године доспјеле на плаћање, остало је неплаћено укупно 31.302 КМ.

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите односе се на обавезе за субвенције у износу од 12.806 КМ, за грантове у износу од 20.907 КМ и за дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета општине у износу од 107.348 КМ. Обавезе по основу дознака на име социјалне заштите се у потпуности односе на обавезе ЈУ Центар за социјални рад Фоча. До краја рока за израду и достављање годишњих финансијских извјештаја од укупног износа ових обавеза на

дан 31.12.2019. године остало је неплаћено укупно 6.337 КМ (у потпуности се односи на обавезе за грантове).

Краткорочна резервисања и разграничења у износу од 46.494 КМ се односи на краткорочно разграничене приходе по основу потраживања из стечајне масе привредног друштва ГИК „Хидроградња“ а.д. у стечају Источно Сарајево, што је наведено и у тачки 6.3.1.1. Наведени начин признавања потраживања није у складу са чланом 82. и чланом 68. став (2) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, односно чланом 71. став (1) Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. За наведени износ прецијењена су краткорочно разграничени приходи, док су потцијењени приходи обрачунског карактера, односно финансијски резултат ранијих година.

Препоручује се Начелнику да обезбједи да се:

- **класификација обавеза за дознаке врши на одговарајући конто, како је то прописано чланом 81. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике,**
- **обрачун текућих доспијећа врши у складу са чланом 77. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.**

6.3.2.2. Дугорочне обавезе и разграничења

Дугорочне обавезе и разграничења су исказани у износу од 8.504.046 КМ, а односе се на дугорочне финансијске обавезе у износу од 1.959.562 КМ, остале дугорочне обавезе у износу од 1.198.429 КМ и дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти у износу од 5.346.055 КМ.

Дугорочне финансијске обавезе се у потпуности односе на дугорочне обавезе по зајмовима, односно на обавезе по основу закључених уговора о кредитима са комерцијалним банкама у периоду од 2010. до 2019. године. На крају 2019. године Општина је имала закључених укупно четири уговора о кредитима. У јуну 2019. године закључен је један уговор са Intesa Sanpaolo banka d.d. БиН Сарајево у износу од 2.500.000 КМ са роком отплате до краја децембра 2029. године. Општина није објавила извјештај о стању дуга у Службеном гласнику Републике Српске, како је прописано чланом 72. став (2) Закона о задуживању, дугу и гаранцијама („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12, 52/14 и 114/17).

Остале дугорочне обавезе се односе на обавезе према добављачима „Еникон градња“ д.о.о. Зворник и „Дема&S“ д.о.о. Мостар по основу изградње моста преко ријеке Дрине у износу од 993.561 КМ, односно реконструкције јавне расвјете на урбаном подручју Општине у износу од 118.371 КМ. Преостали износ од 86.499 КМ се односи на ретенције (задржани дио исплата добављачима као гаранција за добро извршење посла) по основу реализације пројекта „Водоснабдијевање у општини Фоча“. Општина је за поменути износ ретенција књижила и издатке за изградњу и прибављање водовода и канализација, иако није било одлива буџетских средстава по том основу. Такав начин књижења није у складу са чланом 104. став (2), (3) и (4) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. За наведени износ прецијењене су позиције издатака за изградњу и прибављање водовода и канализација, као и рачун за преузимање издатака за нефинансијску имовину.

Дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти се односе на уговор о кредитном задужењу према Министарству финансија Републике

Српске за реализацију пројекта „Водоснабдијевање у општини Фоча“ (пренос кредитних средстава Европске инвестиционе банке по пројекту „Водовод и канализација Републике Српске“). Укупно уговорена вриједност поменутог пројекта износи 10.000.000 КМ. Релизација пројекта је у 2019. години била у току. Општина је на овој позицији исказала и обавезе према добављачу – извођачу радова на пројекту водоснабдијевања по основу ретенција (задржаног дијела исплата као гаранција за добро извршење посла) у износу од 62.737 КМ. Такав начин књижења ретенција није у складу са чланом 75. и 76. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. За наведени износ прецијењена је позиција дугорочних обавеза по зајмовима од ентитета, односно потцијењена је позиција осталих дугорочних обавеза.

Препоручује се Начелнику да обезбиједи да се:

- **врши објављивање извјештаја о стању дуга и гаранцијама у „Службеном гласнику Републике Српске“,**
- **задржани дио исплата добављачима (ретенције) књижи у складу са чланом 75. и 76. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.**

6.3.2.3. Властити извори

Властити извори исказани су у износу од 165.482.139 КМ, а чине их трајни извори средстава у износу од 28.739.808 КМ, финансијски резултат ранијих година у износу од 143.361.271 КМ и финансијски резултат (губитак) текуће године у износу од 6.618.940 КМ.

Од укупног износа трајних извора средстава износ од 27.159.697 КМ чини имовина која не подлијеже обрачуна амортизације, а чија вриједност је утврђена у ранијим обрачунским периодима. Преостали износ трајних извора средстава највећим дијелом се односи на вриједност акција и учешћа у капиталу у зависним или повезаним лицима у износу од 1.538.669 КМ, као и на вриједност ефеката консолидације ентитета јавног сектора који нису буџетски корисници у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у износу од 66.734 КМ.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Ванбилансна евиденција је на дан 31.12.2019. године исказана у укупном износу од 3.180.515 КМ и у потпуности се односи на Општинску управу. Чине је примљене мјенице и банкарска гаранција за добро извршење посла у укупном износу од 1.145.527 КМ, као и вриједност стамбених објекта који су дати Општини на располагање у складу са одредбама Закона о државним становима на којима не постоји станарско право („Службени гласник Републике Српске“, број 98/11) у износу од 2.034.988 КМ (станови које је Министарство за избјеглице и расељена лица Републике Српске рјешењима у претходним периодима вратило и ставило на располагање Општини без права власништва).

Општина је јемац Комуналном предузећу „Комуналац“ а.д. Фоча за редовно измиривање обавеза по дугорочном кредиту у износу од 450.000 КМ са роком враћања 120 мјесеци. Неизмирени дуг поменутог предузећа по наведеном кредиту на дан 31.12.2019. године износи 381.848 КМ. Наведену потенцијану обавезу Општина није евидентирала у оквиру ванбилансе евиденције, што није у складу са чланом 89. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се средства обезбјеђења уговорених обавеза (дате гаранције) евидентирају у складу са чланом 89. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике.

6.4. Биланс новчаних токова

У Билансу новчаних токова исказано је стање готовине на крају обрачунског периода у износу од 1.147.341 КМ. Укупни новчани приливи исказани су у износу од 13.230.666 КМ, док су укупни новчани одливи исказани у износу од 13.032.879 КМ. Стање готовине на почетку обрачунског периода износило је 949.554 КМ.

Приливи готовине из пословних активности приказани су у износу од 11.678.985 КМ, од чега се на приливе готовине по основу пореских и непореских прихода односи износ од укупно 10.620.717 КМ. Одливи готовине из пословних активности износе укупно 9.186.707 КМ.

Нето одливи готовине из инвестиционих активности исказани су у износу од 3.130.504 КМ. Приливи готовине из активности финансирања су у 2019. години исказани у износу од 1.399.849 КМ, док су одливи по истом основу исказани у износу од 563.836 КМ и у потпуности се односе на одливе по основу отплате дугова.

Биланс новчаних токова је састављен у складу са чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17).

6.5. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је, у складу са одредбама МРС – ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја (параграфи 15. ц и 38), објелодањено да су финансијски извјештаји Општине састављени у складу са начелом сталности пословања, уз претпоставку да Општина неће обуставити пословање у догледној будућности. Ревидирани финансијски извјештаји не указују да је поменуто начело нарушено.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

На основу писане информације о стању судских спорова достављене од стране Општине за потребе ревизије против Општине су на дан 31.12.2019. године вођена укупно четири судска поступка чија је процијењена вриједност, без трошкова судских поступака и затезних камата, око 66.000 КМ. Правни заступници су сматрали да ће исходи појединих спорова имати материјално значајан утицај на финансијске извјештаје Општине у будућности, јер се очекује да неки од спорова чија је процијењена вриједност око 60.000 КМ буду пресуђени на терет Општине (односи се на спор по основу накнаде штете за експропријацију за изградњу пута кроз приватно земљиште). Општина није извршила резервисања за судске спорове за које се очекује да у наредном периоду буду пресуђени на терет Општине, што није у складу са чланом 82. став (3) и (5) и чланом 84. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. За наведени износ потцијењени су расходи резервисања по судским споровима, као и краткорочна резервисања.

Препоручује се начелнику Општине да обезбиједи да се за судске спорове за које је на основу процјена правних заступника извјесно да ће бити пресуђени на терет Општине или нижег буџетског корисника врше резервисања у складу са чланом 82. став (3) и (5) и чланом 84. Правилника о рачуноводству,

рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз Консолидоване финансијске извјештаје за 2019. годину сачињена су и писана образложења (Напомене) за период 01.01 – 31.12.2019. годину, које по садржају, структури и систематичности одговарају захтјевима МРС – ЈС 1 *Презентација финансијских извјештаја* и члана 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Ревизијски тим

Ведран Станетић, с.р.

Милена Шикман, с.р.

Сузана Мишкић, с.р.